

ZPRÁVA O ČINNOSTI SEKCE ARCHEOLOGIE KATEDRY HISTORIE FF UP v OLOMOUCI ZA AKADEMICKÝ ROK 2015/2016

Pavčina Kalábková

Uplynulý rok byl pro sekci archeologie rokem stabilizace. Pracovala již v týmu deseti zaměstnanců – realizovala výuku, řešila vědecké projekty, nově vybavila svá pracoviště a podílela se na řadě archeologických výzkumů partnerských organizací. Uplynulý rok byl ale i rokem stěhování do provizorních prostor a neustálým bojem za zajištění dostatečných finančních prostředků ke své činnosti.

Sekční tým v září 2016 posílil Mgr. Martin Novák, Ph.D. Je specialistou na období paleolitu a mezolitu a získal u nás částečný úvazek spojený s výukou. Na podzim s námi také začal úzce spolupracovat Mgr. Miloš Hlava, Ph.D., specialista na období laténu a dějiny archeologického bádání, který se pustil i do odborného vedení sekční knihovny. Jejich nástupem se nám tak podařilo zaplnit interními pracovníky chybějící místa ve výuce studentů a nemusí se tak dál nahrazovat výukou externistů. Bohužel v dubnu odešla z našeho pracoviště Mgr. Kateřina Pomykalová, která byla zaměstnána v archeologické laboratoři, a její místo se podařilo znovu obsadit až na počátku roku 2017.

Výuka archeologie byla v akademickém roce 2015/2016 realizovaná ve třech formách, a to v bakalářském prezenčním jednooborovém a dvouoborovém studiu a bakalářském kombinovaném jednooborovém studiu. Celkem na ní bylo zapsáno 59 studentů. Od září 2016 (akademického roku 2016/2017) je nově výuka archeologie rozšířena i o magisterské studium v prezenční jednooborové a dvouoborové formě. Do magisterského studia se v září 2016 zapsalo osm studentů, do bakalářského pak již 82 studentů.

Tradiční odborná archeologická exkurze směřovala tentokrát do západních Čech. Pod vedením Karla Nováčka mělo 33 studentů a tři pracovníci sekce možnost prohlédnout si Západočeské muzeum v Plzni, Starý Plzenec, kláštery v Kladrubech a Teplé, hradiště na Vladaři, Nepomuk a mnohé další zajímavé archeologické lokality v tomto regionu. Byly realizovány i jednodenní exkurze do Dolních Věstonic a Pavlova či do střediska experimentální archeologie ve Všestarech.

Studenti a pracovníci sekce se mohli také účastnit v průběhu celého roku řady zajímavých výzkumů u našich partnerských organizací. Stěžejním byl

pro nás pokračující výzkum na nádvoří a v budovách Filozofické fakulty UP Křížkovského 10 v Olomouci, kde jsme společně s pracovníky Národního památkového ústavu, o. ú. p. Olomouc a Archaii Olomouc odkrývali základy kostela sv. Petra, přilehlého hřbitova a kláštera. Zapojili jsme se i do pokračujícího výzkumu prostoru plánované stavby Středoevropského kulturního fóra na Denisově ulici v Olomouci. S NPÚ Olomouc jsme také realizovali drobné výzkumy na středověkých městských parcelách v Litovli. S Archeologickým centrem Olomouc jsme pak na podzim realizovali výzkum v Olomouci – Slavoníně, Arbesově ulici, na sídlišti z období počátku eneolitu, mladší a pozdní doby bronzové a doby halštatské. Zapojili jsme se i do různých drobných záchranných akcí na Prostějovsku Ústavu archeologické památkové péče Brno a podíleli jsme se i na realizaci jeho výzkumu sakrálního areálu ze starší doby bronzové ve Vřesovicích. Naši studenti pod vedením Martina Golce zde realizovali svou odbornou terénní praxi společně se studenty Univerzity Martina Luthera v Halle – Wittenbergu. V rámci praxe se někteří studenti také účastnili výzkumů Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou na pohřebišti z období lužických popelnicových polí ve Vojenicích, kde pracovali společně se studenty archeologie Univerzity v Hradci Králové a Univerzity Karlovy v Praze. Díky naší nové spolupráci s Vlastivědným muzeem v Šumperku měli studenti možnost pracovat na výzkumu sídliště z období lužických popelnicových polí v Dubicku či se podílet na laboratorním zpracování jeho náleзовého materiálu v naší archeologické laboratoři. Archeologická laboratoř pak v průběhu roku realizovala řadu zajímavých zakázek, ať už to bylo dokončení laboratorního zpracování movitých nálezů z první etapy výzkumu Olomouce – Křížkovského 10 nebo zpracování archeologické sbírky bývalého městského muzea v Litovli pro Vlastivědné muzeum Olomouc a Město Litovel či zpracování antropologického a kovového materiálu z výzkumů Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě.

Pracovníci sekce řešili i řadu vědeckých projektů. V rámci FVPVČ FFUP Martin Golec realizoval projekty s názvem *Fenomén Býčí skála a Platěnická kultura mezi Olomoucí a Vyškovem*. Podařilo se mu také společně s kolegy z Moravského zemského muzea v Brně vydat monografii s názvem *Jeskyň Býčí skála ve svých dějích a pradějích*. Pavína Kalábková řešila projekt *Sídelní struktury a strategie v období starého a středního eneolitu na Moravě*, ale bohužel se jí nepodařilo dokončit publikační projekt a odevzdat do tisku monografii o nálezech z lengyelského sídliště v Hulíně – Pravčicích. V rámci FVPVČ pak dále Jaroslav Peška dokončil projekt *Hroby metalurgů ze závěru eneolitu na Moravě* a Tomáš Zeman řešil projekt s názvem *Střední Pomoraví v době římské – vývoj germánského osídlení na základě nových povrchových nálezů*.

V rámci NAKI Pavel Šlézar realizoval první rok projektu s názvem *Moravské křižovatky* a společně s Pavlínou Kalábkovou a dalšími členy Katedry historie FF UP i projekt *Dějiny Litovle*. Stěžejním pro sekci se v loňském roce stal projekt FRUP s názvem *Inovace předmětů odborné archeologické praxe na Univerzitě Palackého v Olomouci*, díky kterému se podařilo dovybavit potřebnými přístroji, nástroji, technikou a materiálem jak stávající archeologické laboratoře a místa výuky, tak i nově zařídit pracoviště terénního výzkumu a archeologické dokumentace. V rámci tohoto projektu bylo pořízeno vybavení za více než čtyři sta tisíc korun. Úspěšná projektová činnost pracovníků sekce byla korunována na konci roku 2016 získáním tříletého projektu u GAČR s názvem *Počátky kulturní krajiny na Moravě: výzkum unikátní neolitické studny z Uničova*. Řešiteli projektu jsou Pavlína Kalábková a Ivana Vostrovská spolu s dalšími dvaceti spolupracovníky z řad zaměstnanců UP, Archeologického centra Olomouc, Masarykovy univerzity v Brně a dalších archeologických institucí.

V návaznosti na svou vědeckou činnost se členové sekce zúčastnili také několika tuzemských a zahraničních konferencí – Martin Golec v září aktivně vystoupil na mezinárodní konferenci *Joseph Hardtmuth: architekt, vynálezce a podnikatel ve službách knížecí rodiny Liechtensteinů*. Pavlína Kalábková s Jaroslavem Peškou se účastnili pracovního setkání badatelů věnujícím se období neolitu a neolitu ve střední Evropě v Banské Štiavnici. Karel Nováček se zúčastnil v dubnu kongresu *10th ICAANE* (The International Congress on the Archaeology of the Ancient Near East) ve Vídni, v květnu konference *Počítačová podpora v archeologii* ve Velkých Pavlovicích, v srpnu konference *Iraqi medieval and historical architecture: Destruction and challenges for conservation and restoration* v Berlíně a v listopadu konference SVK Telč2016. Ivana Vostrovská se v září zúčastnila workshopu *Ritual und Kult: Strukturierte Deponierungen in der Linearbandkeramik* v Hamburku a účastnila se i konference konzervátorů a restaurátorů pořádané Vysokým učením technickým v Brně. A konečně Tomáš Zeman se zúčastnil v říjnu II. protohistorické konference Archeologie barbarů *Přechodné a zánikové horizonty u barbarů* v Mikulově.

Důležitým úkolem pro sekci, stejně jako i pro celou katedru historie, bylo v letních měsících úspěšně zvládnout stěhování pracoviště z důvodu zahájení rekonstrukce budovy Na Hradě 5 do provizorních prostor budovy na Třídě Svobody 8. Pro potřeby sekce byly vyhrazeny prostory ve zvýšeném přízemí budovy, kde se umístily jak kanceláře pracovníků, tak i její knihovna a obě laboratoře. I když se jedná o provizorium, podařilo se nám dostatečně zařídit

všechny místnosti tak, že v září se naplno a bez omezení již mohla rozběhnout výuka v zimním semestru a běžná práce sekce.

Poslední důležitou informací ze života sekce archeologie v roce 2016 je zmínění jarního úspěchu, kterého dosáhla na poli popularizace vědy. Kniha *Příběhy uničovské archeologie* od Pavlíny Kalábkové, Miloše Hlavy a Pavla Šlázara vydaná v roce 2015 Městem Uničov získala v květnu Cenu veřejnosti Olomouckého kraje v oblasti kultury za rok 2015. V konkurenci jedenácti projektů získala 835 hlasů z celkového počtu 3195.

Sekce archeologie Katedry historie FF UP v Olomouci v roce 2016 tedy opět nezahálela a těší se, že bude stejně úspěšná i v následujícím roce.

Mgr. Pavína Kalábková, Ph.D.
Katedra historie (sekce archeologie)
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
třída Svobody 671/8
779 00 Olomouc
Česká republika
e-mail: pavlina.kalabkova@upol.cz